

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Symmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Quæstio quarta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

Ientaculi secundi

Ad, iuxta verba Apostoli.

Tum quia seruat^r propriet^{as} sermonis, & nulla interuenit equiuocatio. Tum quia consonat aliis documentis Apostoli. Tum quia nihil incerti aut noui in Ecclesia Christi per hanc expositionem ponitur.

Et aduerte, quod quia ex modo facti solus ritus baptismi per immersionem repræsentat mortem & resurrectionem, ideo Apostolus quasi particulariter loquitur de facto illorum qui baptizantur in persona mortuorum. Et rursus ideo apposuit coniunctionem, & dicendo, Vt quid & baptizantur, quasi diceret: Vt quid non solum baptizantur: sed baptizantur pro illis: id est, in persona mortuorum? Tanquam diceret: Vt quid tali ritu personam mortuorum & resurgentium assumunt quum baptizantur? Notanter autem dixi ex modo facti, quia ex efficacia sacramenti semper baptismus quomodocunque fiat, commori, & consepeliri hominem facit, & resurgere cum Christo in nouitatem vitæ.

Ad obiecta autem in principio, non est aliter respondendum, nisi quod expositio illa de opinato illo erroneo baptismo, minus consona videtur sensui Apostoli: qui ex facto manifestè arguit, & non ex spe facti. Hæc de tertia quæstione.

Circa quartam quæstionem difficultas occurrit quia non apparet literalis sensus secundum planum literæ contextum. Non enim apparet ad quod propositum dicantur illa verba: Mediator autem vnus non est: Deus autem vnus est. Constat namque ibi sermonem fieri de differentia inter legem Mosaicam, & promissionem factam Abraham in Christo. Et quantum apparet, extra propositum, extra contextum interpositum est quod officium mediatoris est inter duos: & similiter quod Deus est vnus. Quorum enim hæc hic, quantum in se verissima

ma

Quaestio quarta.

na sunt? Hæc est tota quaestionis ratio ac summa.

AD hanc quaestionem dicitur quod referendo clari-
fulam illam in manu mediatoris, ad legem Mo-
saicam de qua est sermo: soluitur facile quaestio. Ad
cuius clariorem & pleniorém intelligentiam colli-
genda antedicta summarie sunt. Posuit ibi Aposto-
lus ex vna parte Abrahamæ promissionem (quam etiam
testamentum à Deo confirmatum vocat) & ex alte-
ra parte Moyse legem. Et ex parte Abrahamæ posuit
quinque, scilicet fidem, benedictionem, vitam, hæredi-
tatem, & iustitiam. Ex parte verò legis contra posuit
quoque quinque: scilicet opera legis, maledictionem,
vivere in operibus legis, transgressionem, & pecca-
tum. Et demum concludit legem fuisse in custodiam
& pædagogum ad fidem Iesu Christi: in quo omnes
homines vniuntur per fidem, & fidei sacramentum
baptisma. Quum igitur ex parte promissionis Abra-
hæ tot diuina bona posuisset Apostolus, & ita ap-
propriasset Abrahamæ vt negasset illa à lege: quaestio-
nem interposuit, Quid igitur lex? Et statim refondet,
propter transgressionem posita est, donec veniret se-
men cui promiserat, ordinata per Angelos in manu
mediatoris. Vbi quatuor conditiones legis manife-
stat. Prima est, quòd propter malum posita est, hoc
est, lex non est posita vt faciat bonos & iustos: sed
vt puniat malum. Et hoc significant illa verba, Pro-
pter transgressionem posita est. Quum enim duæ
sint partes iustitiæ: scilicet declinare à malo, & facere
bonum: lex scripta in hoc differt à fide Abrahamæ, quòd
lex ad malum potestatem habet: culpæ quidem
puniendum: poenæ verò infligendum. Fides ve-
rò efficit bonum: quia ex fide vivitur vita iustitiæ
& dilectionis, &c. At si contra hoc obiciatur, non
esse deterioris conditionis legem Moyse legibus hu-
manis: quas constat posita esse non solum propter
trans

trans

Tentaculi secundi

transgressionem arcendam & puniendam, sed etiam propter bonum virtutis. Nam ad hoc ordinantur leges, ut fiant homines virtuosi, ut patet ii. & v. Ethico. Maxime ergo lex per Moysen à Deo data ordinatur ad reddendos homines virtuosos. Et confirmatur: quia legis præcepta sunt non solum de declinando à malo (puta, Non occides: Non incoehaberis, Non adorabis Deos alienos, &c.) sed etiam de faciendo bonum: puta, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, &c. Honora patrem tuum. Ad hoc dicitur, quod aliud est loqui de fine legis, aliud est de effectu legis. Nam finis legis ad intentionem spectat: effectus verò ad potestatem & efficaciam legis. Si de fine est sermo, finis legis est bonum virtutis: ad quod intendit per præcepta, &c. ducere. Sed nulla lex scripta habet hanc potestatem, hancque efficaciam ut efficiat aliquem bonum: præcipere siquidem potest bonum, sed non facere. Sed respectu transgressionis seu mali habet lex potestatem & efficaciam puniendi. Punit enim malos, & puniendos arcet consequenter, ut experientia testatur. Apostolus autem non de fine, sed de effectu legis & fidei loquitur: & docet quod fides Abrahamæ facit hominem iustum ac viuum, &c. lex autem non potest iustificare, aut viuificare aliquem, sed potest punire. Et ideo propter transgressionem, tanquam materiam proprii effectus qui est punitio, posita est, & non propter iustitiam seu vitam, in quam non potest vires suas exercere, nisi pro quanto dilabuntur in malorum ordinem in suis omissionibus. Lex enim præcipiens religionis seu pietatis opera, non potest efficere in subditis religionis aut pietatis officium: exercet vires suas puniendo: ut lapidatus est qui non sanctificauit sabbatum, &c. Secunda est, quod est temporalis, scilicet ad Christum. Et hoc significant subiuncta verba, donec veniret semen cui promiserat: ita quod

Quæstio quarta.

quòd hinc habes quòd lex Moyſi non eſt perpetua, ſed temporalis. Nec obſtat quòd pluries dicitur in lege Moyſi, Legitimum ſempiternum erit, aut aliquid ſimile: quoniam huiusmodi ſempiternitas accipitur pro duratione cœua populo Iudæorum. Et eſt ſenſus, quòd eſt ſempiternum ſecundum perpetuitatem populi ſcilicet uſque ad Meſſiam: qui pater futuri ſæculi prædictus eſt, vnum populum ex omnibus facturum nouo nomine Chriſtianum: & iuxta verbum Eſaiæ, Et vocabitur tibi nomē nouum, quod os Domini nominauit. Scito tamen quòd lex cum ſuis præceptis poteſt dici perpetua quantum eſt ex parte auctoritatis humanæ, pro quanto poſita eſt non reuocabilis, niſi per ipſum Deum verum. Et dicitur temporalis, pro quanto Deus verus caro factus adimpleuit illam: & ſic conſummauit, non conſumpſit illam: iuxta illud, Non veni ſoluere legem, ſed adimplere, ita quòd finiunt legem non conſummando vt cibus finitur, ſed perficiendo: vt officium ducis exercitus finitur parua victoria: iuxta aliud verbum Domini in cruce: Conſummatum eſt. Tertia conditio eſt, quòd lex eſt ex cœleſti auctoritate poſita: vtpote ordinata per Angelos. Quod etiam Stephanus protomartyr prius dixerat, Actuum ſeptimo: Accepitſtis (inquit ad Iudæos) legem in diſpoſitione angelorum. Decuit vt inter tot quaſi ignobiles conditiones quas de lege referebat Apoſtolus interponeret aliquam nobilem & glorioſam ſcilicet quòd ordinata fuit per angelos: in quo omnes humanas leges excellit: & auctoritatem diuinam habere monſtratur. Poteſt nihilominus vltra commendationem legis hæc particula ad ſecundam conditionem pertinere: vt ſcilicet ſignificetur à quibus & ad quos lex erat uſque ad ſemē promiſſum: intendens quòd ordinata erat per Angelos temporalis: ſcilicet donec veniret ſemen. Ac ſi aperte diceret:

Lex

Ientaculi secundū

Lex est temporalis secundum quod est ordinata per Angelos, qui cognoscebant huiusmodi temporalitatem: quamvis secundum quod est accepta hominibus, videatur sempiterna.

Quarta conditio est quod est mediatrix: & hoc significant verba illa, In manu mediatoris: hoc est in opere dimidiatoris. Et intendit quod lex fuit dimidiatoria: pro quanto fuit data non toti generi humano, sed vni parti, scilicet filiis Israël: & distinctiua fuit illius populi à reliquo mundo. Vnde etiam in vestibus signa discretiua ab aliis mandauit lex. Et quod hic sit sensus literalis, apparet ex eo quod huic sensui omnia sequentia consonant: ita vt currant absque cessitatione aliqua: vt patet in sequentibus. Habuit ergo lex hanc conditionem quod fuit dimidiatiua generis humani, quo contra fides Abrahæ, semen eius Christum vnitatem mundi facit. Vnde statim Apostolus subiungit, quod postquam reuelata est fides Christi, non est Iudæus neque Græcus &c. sed omnes sumus vnum in Christo. vt per hoc intelligas quod cessauit dimidiatio legis, vbi venit vnitatis Christi. Vnde statim ex hac legis conditione Apostolus materiam obiectionis assumit, dicens: Mediator autem vnus non est: Deus autem vnus est. Non dixit, Mediator duorum aut plurium est: quoniam non loquitur de officio mediandi, hoc est coniungendi vel concordandi duos vel plures: sed dixit negatiuam: scilicet vnus non est, quia dimidiare non est facere vnum, sed scindere vnum. Et per oppositum Deus est vnus in sua promissione: quia vni semini promisit benedictionem omnium gentium. Præmiserat enim quod Abrahæ dictæ sunt promissiones, & semini eius. non dicit, & seminibus quasi in multis: sed quasi in vno: & semini tuo qui est Christus. Ad huius quippe vnitatis promissionem, per quam constituitur totus mundus

du

Quæstio quarta.

deus in unitate, spectat quod dicitur, Deus autem vnus est, in sua promissione. Ita quod ex hac legis conditione quod est dimidiatoria generis humani, nascitur statim quæstio, assumpta propositione vniuersali quod dimidiator vt sic non est factiuus vnus & è regione contraposto quod Deus est vnus in sua promissione. Nam hinc statim inferitur, Lex ergo aduersus promissa Dei? pro quanto promissa Dei sunt in unitate generis humani in vno semine Abrahæ: & lex non est ad unitatem, sed ad diuisionem generis humani. Vbi videre potes quàm ad propositum materiz de qua tractat Apostolus secundum hunc sensum dicta sint hæc verba.

Sunt enim adeo ad propositum, vt fuerint valde etiam necessaria ad plenius commendandam promissionem & fidem Abrahæ supra legem. Vnitas namque vel diuisio generis humani maximam facit differentiam. Et vt plenius appareat veritas dicti sensus, trans eunda summarie est responsio Apostoli ad exortam obiectionem, prænotando duo: Alterum est, quod licet hæc obiectio sit explicitè deducta ex vltima conditione legis, pro quanto quasi syllogizata est inde: insinuat tamen in litera quod ex aliis, quoque legis conditionibus nascitur dicta obiectio, dum in numero plurali dicitur, lex ergo aduersus promissa Dei. Ex hoc enim intelligimus concludi legem esse aduersus multa promissa Dei, & non solum aduersus vtilitatem promissa. Et verè apparet hinc quod sit & aduersus iusticiam promissam, pro quanto lex propter transgressionem posita est: & aduersus hæreditatem semen promissum, pro quanto durat donec veniat semen: duratio siquidem legis quamdiu est, tollit seminis illius aduentum: & e contrario: lex ergo aduersus promissa Dei apparet.

Alterum est, quod communis radix omnium in-

ferre

Ientaculi secundi

firmitatum legis quibus differt ac deficit à fide Abrahæ, est penes viuificare seu iustificare animã. Etenim si lex posset iustificare, non propter transgressionem posita esset, sed propter vitam iustitię: & similiter non duraret donec veniret semẽ, sed semper, utpote ipsam vitam semini promissam conferens, & similiter non dimidiaret genus humanum, sed vniret ipsum in vitam spiritus. Et propterea Apostolus ad radicem securim ponit, soluendo obiectionem, dum communem omnium infirmitatum legis rationem reddit, postquam respondit absit, & dicit: Si enim data esset lex quæ posset viuificare, verè ex lege esset iustitia: intellige Apostolum subtiliter impotentiam legis tanquàm ex necessitate materiæ se tenentem afferre. Ac si latius diceret: lex data est suapte natura impotens viuificare: ita quòd non ex accidente infirmitate, aut ex aliquo defectu priuatiuo lex hanc infirmitatem & consequenter cæteras concomitantes habet, sed ex hoc ipso quòd est lex, sequitur quòd lex est diuersa res à fide & promissione Abrahæ. In cuius signum lex distinguitur contra gratiam. Ioan. i. Lex per Moysen data est, gratia per Iesum Christum facta est, fides siquidem pars est gratiæ. Et quòd hoc sit verum, manifestatur: quia si data esset lex quæ posset viuificare: ex lege verè esset iustitia: quòd esset contra promissionem Dei: quia si ex lege: iam non per repromissionem: ut superius dictum est. Igitur quòd lex sit habens tot condiciones, ex naturali eius impotentia seu infirmitate est. Deinde subiungit quòd non aduersus promissa Dei has condiciones habet lex, sed pro promissis Dei: pro quanto ex eis conditionibus transmittit subditos ad promissionem factam Abrahæ, dicens: sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus. Ideo, inquit, lex scripta clausit omnia præcepta tam

de

Quæstio quarta.

de malis vitandis quàm de bonis prosequendis sub peccato cognoscendo, concupiscendo permansuro ac puniendo : vt sic transmittatur ad desiderandum & querendum medicum redemptorem ac saluatorem. Nulla enim ex parte infirmi via quòd velit & querat medicum, melior est, quàm morbū proprium augeri, & dura cognoscere, ac puniri, sine liberatione tamen.

Sic lex transiit ad Christum. nam lex cognitionem peccati dabat (ad Rom. vii. Peccatum non cognoui nisi per legem.) & puniebat, vt patet: vt concupiscentiam augebat occasione accepta: vt patet ibidem: & durationem peccati operabatur: pro quanto non poterat interius sanare aut adiuuare. In hoc autem quòd scriptura conclusit omnia sub peccato, coiunguntur omnes antedictæ legis infirmitates: quia omnes sunt in via colligatæ communi ratione, scilicet quòd lex non potest iustificare, sed sub peccato ponere vt facile est discurrendo deducere.

Soluta autem obiectione ex hoc quòd infirmitates quidem has necessario habet: sed habet eas, & vtitur eis transmittendo ad hoc vt promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus. ex tribus similitudinibus iuxta antedictas tres infirmitates seu conditiones legis, manifestat Apostolus ministerium legis quòd seruiebat promissio semini custodiendo, ducendo, fouendo.

Prima similitudo est ad custodem expectantium in tenebris claritatem: ibi, priusquam veniret fides. Et hæc respondet infirmitati legis quæ posita est propter transgressionem, qua conclusit omnia sub peccato. Secunda est pædagogorum, ibi, itaque lex pædagogus. Et hæc respicit istam infirmitatem in manu mediatoris: datus siquidem pædagogus est populo Israël tanquam puero electo præ aliis, segregando ipsum ab aliis, iuxta illud Deuteronom. xxxii.

Ientaculum tertium

Pars autem Domini populus eius, Iacob funiculus hereditatis eius. Vnde huic similitudini annectit Apostolus unitatem omnium hominum in Christo. Tertia similitudo est ad actores & tutores paruuli heredis, ibi, Quanto tempore haeres paruulus est. Et haec respicit illam infinitatem, donec veniret semen. Et est in his tribus similitudinibus perspicere statum eorum qui sub lege erant, differentem à statu regeneratorum in Christo penes tria. In tertia quidem penes seruitutem & libertatem: in secunda verò penes imperfectionem & perfectionem: in prima autem penes iniustitiam & iustitiam: vt facile patet inspicienti textum Apostoli & applicanti. Et haec de quarta quaestione. In festo circumcisionis Domini, Anno. M. D. XXIIII. Posonii.

TERTIVM IENTACV- lum, in quo tres quaestiones tractantur.

CCVRRVNT tertio circa diuersa in nouo testamento dicta de sacerdotio, quaestiones tres: Prima de verbis Apocalyp. cap. v. Fecisti nos, Deo nostro regnum & sacerdotes. Et cap. i. Fecit nos regnum & sacerdotes Deo & patri suos. Secunda, de verbis Petri Apostoli in cap. ii. primae suae epistolae, Vos autem genus electum, regale sacerdotum, gens sancta, &c.

Tertia de verbis eiusdem Petri Apostoli in eod. cap. Ad quem accedentes & ipsi tanquam lapides viui